7/3728

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Dışişleri Bakanı Sayın Doç.Dr. Abdullah GÜL** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 04.10.2004

Emin ŞİRİN
İstanbul MİLLETVEKİLİ

02.12.1920 tarihinde, Türkiye ve Ermenistan arasında imzalanmış olan Gümrü (Aleksandropol) Antlaşması'nın;

1- Dördüncü maddesi: Ermenistan Cumhuriyeti'nin büyük ölçüde silahsızlanmasını öngörmektedir. Bu maddenin uygulanabilirliği var mıdır? Hali hazırda anlaşmanın bu maddesinin geçerliliği nasıl kontrol edilmektedir?
2- Altıncı maddesi: "Birinci Dünya Savaşı sırasında düşman ordularına katılarak kendi devletine karşı silah kullanmış ya da işgal altındaki topraklar üzerinde toptan kırımlara katılmış olanlar dışındaki göçmenlerin eski sınır içindeki yurtlarına dönmelerine izin verir. Ülkelerine döneceklerin, en uygar ülkelerdeki azınlıkların yararlandıkları haklardan bütünüyle yararlanmalarını karşılıklı olarak yüklenirler" demektedir.
   a- Bu hüküm göçmenlerin mirasçıları için geçerli midir?
   b- Anlaşmanın bu maddesi ile 6 Ağustos 1340 (1924) tarihli kanunun, "06.08.1924 tarihinde taşınmaz malının başında bulunmayan kişilerin gayrimenkulleri devletin uhdesine geçmiş bulunmaktadır" hükmü, tenakuz içinde değil midir?
   c- Bu maddedeki "toptan kırımlara katılmış olanlar" tabiri neyi ifade etmektedir? Bu tabirden, "soykırım" manası çıkabilir mi?
3- Anlaşmanın dokuzuncu maddesi, "TBMM Hükümeti, Erivan Cumhuriyeti'nin, ikinci maddede belirlenen sınır içinde, egemenliğini bütünüyle geliştirmek ve güçlendirmek üzere içtenlikle yardımda bulunmayı yükümlenir" denilmektedir. Keza, 12. madde, iki ülke arasında malların özgürce geçmesini ve transitin hiçbir şekilde engellenmemesini öngörmektedir. Ermenistan Hükümeti ayrıca, Türkiye ve Azerbaycan arasındaki transit taşımalardan vergi almamayı yükümlenmiştir. Türkiye Cumhuriyeti ve Ermenistan arasındaki bu ilişkiler bu hüküm çerçevesi içinde midir?
4- Anlaşmanın 10. maddesi ile 11. maddeleri şu şekildedir:

Madde 10- "Erivan Hükümeti, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce kesinlikle reddedilmiş olan (Sevr) Antlaşmasını hükümsüz sayıp, bunu ve kimi emperyalist hükümet ve siyasal çerçeveler elinde bir kışkırtma aracı olan Avrupa ve Amerika'daki temsilci heyetlerini geri çağırmayı, bundan böyle iki ülke arasında her türlü yanlış düşünceleri ortadan kaldırmak iyiniyetiyle yükümlendiğini açıklar. Ermenistan Cumhuriyeti, barış ve esenlik içinde gelişmesini sağlamak ve Türkiye'nin komşuluk haklarına saygılı olma doğrultusundaki iyi niyetlerinin bir kanıtı olmak üzere, emperyalist amaçlar güderek, iki ulusun barış ve esenliğini tehlikeye sokan, haris, savaşçı kişileri hükümet yönetiminden uzak tutmayı yükümlenir."

7/3728

Madde 11- "Ermenistan Cumhuriyeti'nin toprakları üzerinde yaşayan Müslüman halkın haklarını korumak ve onların dinsel ve kültürel özellikleri içinde gelişmelerini sağlamak için, toplumsal biçimde örgütlenmelerini, müftülerin doğrudan doğruya Müslüman toplumunca seçilmesini ve yerel müftülerin seçecekleri başmüftünün memurluk görevinin TBMM Şer'iye Vekaletince onaylanmasını kabul ederek yükümlenir."

Bu maddelerin gerekleri Ermenistan tarafından yerine getirilmekte midir?

5- 06.08.1924 tarihinden önce ülkemizden firar eden, kaybolan, ülkeyi terkeden, değişime tabii tutulan ve o tarihte taşınmaz malının başında bulunmayan kişilerin gayrimenkulleri (aynı tarihte vaziyet kararı olsun veya olmasın) devletin uhdesine geçmiş bulunmaktadır.

Bugünün değişen şartları çerçevesinde, yukarıdaki kategoride belirtilen kişilerden herhangi birinin mirasçısı, bir tapu tescil davası açarsa, bu tapu tescil davası, 6.08.1924 kararına ve/veya kararnamesine göre, mahkeme tarafından muhtemelen reddedilecektir.

Bilahare, varis, Türkiye'deki iç hukuk yolları tıkandıktan sonra AİHM'ye gider ve davasını bu mahkeme nezdinde kabul ettirir ise, AİHM kararları iadeyi mahkeme kararı olması dolayısıyla, Türkiye Cumhuriyeti'nin Loizidu davasına benzer bir durumla karşılaşma ihtimali veya riski nedir?